

УДК 712.4 1

СТАН ДЕРЕВНИХ НАСАДЖЕНЬ БУЛЬВАРНОЇ ЧАСТИНИ ПРОСПЕКТУ МИРУ ПІСЛЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ (м. ДНІПРО)

О. А. Пономарьова, к.б.н., доцент, А. В. Пономарьов, магістрант

Актуальним залишається питання щодо вивчення видового складу та оцінки життєвості і декоративності зелених насаджень в районах з інтенсивним автомобільним рухом і високим рекреаційним навантаженням. Одним з таких житлових масивів у м. Дніпро є Лівобережний-3.

Здійснено аналіз різноманіття та життєвого стану деревних рослин у вуличних насадженнях бульварної частини проспекту Миру (протяжністю 1000 м – від вул. Миколи Міхновського до вул. Генерала Захарченка). Проспект Миру – одна з головних вулиць лівобережної частини міста Дніпро. Бульварна частина є улюбленим місцем прогулянки місцевих жителів. У 2015 році відбулась його глобальна реконструкція, під час якої повністю замінили покриття на пішохідній частині бульвару, встановили лави, альтанки, висадили велику кількість декоративних форм дерев і чагарників.

Під час досліджень в 2020 році нами виявлено 32 види і 1 гібрид деревних рослин (всього 907 екземплярів). Майже половина дерев і кущів представлені декоративними формами, отже всього нараховано 43 таксони. Найбільше культиварів виявлено у таких видів: *Acer platanoides* (2 декоративні форми), *Acer negundo* (2 форми), *Cotinus coggygria* (2 форми), *Physocarpus opulifolius* (2 форми), *Thuja occidentalis* (3 форми). За походженням суттєво переважають інтродуценти – 25 видів проти 7 аборигенних видів.

За кількістю екземплярів найбільше представлений клен гостролистий – 249 екземплярів (або 26,7 % від всіх деревних рослин проспекту), зокрема червонолистяна форма 'Crimson King' – 4 екземпляри, декоративна форма з кулеподібною кроною 'Globosum' – 3 екземпляри. Клен

екземплярів *Robinia pseudoacacia* (71 екземпляр). З родини бобових також висаджений один екземпляр *Caragana arborescens* 'Lorbergii'.

Чималу частку насаджень складають декоративні форми туї західної (227 шт. або 25,0 %), зокрема: *Thuja occidentalis* 'Globosa' – 97 екземплярів, *T. occidentalis* 'Aurea Spicata' – 67 екземплярів, *T. occidentalis* 'Smaragd' – 63 екземпляри. Серед представників хвойних рослин також висаджені 2 види ялівців та ялина колюча 2-х форм ('Glauca' та 'Viridis'). За кількістю екземплярів хвойні рослини складають 237 екземплярів + невизначена кількість ялівцю лускатого, який висаджений щільними куртинами і важко піддається урахуванню.

За габітусом рослини розподілились таким чином: 29 видів і форм представлено деревами, 14 – кущами. Слива Пісарді в більшості випадків має вигляд кущів, іноді – невеликих дерев.

Декоративність рослин обумовлена кольором листків або хвої, формою крони та кольором квітів.

На проспекті зустрічаються 12 форм рослин з незвичайним кольором листків – 5 з червоним листям, 4 – з жовтим, 3 – пістряволисті форми (або так звані «варієгатні»). За формою крони, крім звичайної природної форми, зустрічаються пірамідальні рослини – 5, кулеподібні – 4, повислі – 2. Гарноквітучих видів також чимало – 15 видів та культиварів, з них 8 мають білий колір квітів або суцвіть, 5 – жовтий, 2 – рожевий.

Культивари з незвичним забарвленням листків найчастіше розташовані безпосередньо біля пішохідної частини проспекту, часто групами у газоні. Біля проїжджої частини висаджені звичайні представники кленів гостролистого та явору.

Аналіз життєвого стану деревних рослин за візуальними ознаками показав, що третина рослин перебуває у здоровому стані, більше половини мають незначні пошкодження, сильно пошкоджених рослин всього 7 %, а на відмираючі і сухостій припадає відповідно 2 і 1 %. Рослини в доброму і задовільному стані зустрічаються серед всіх видів і форм. Найгірший стан притаманний клену гостролистому – 2 дерева відмирають і 5 сухостійні. Сухостій також зустрічається серед кленів ясенелистого і несправжньоплатанового. Багато відпаду або всихаючих екземплярів серед рослин туї західної «Смарагд». Взагалі, дерева в поганому стані або сухостійні

ростуть на зовнішній стороні бульвару безпосередньо біля автомобільного шляху і трамвайної колії.

Отже, все частіше у нашому місті висаджують декоративні форми дерев і чагарників з яскравим забарвленням листків або незвичною формою крони. Такі рослини більш чутливі до негативного впливу міських умов, тому не завжди приживаються в придорожніх зонах або у місцях з підвищеним пішохідним рухом. За результатами наших досліджень можна рекомендувати для озеленення червонолисті культивари: клен гостролистий 'Crimson King', барбарис Тунберга 'Atropurpurea', сливу розчепирену 'Пісарді'.

УДК 581.522.4+581.95:[581.6]:001.18

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕТНОБОТАНІКИ В ЛАНДШАФТНОМУ БУДІВНИЦТВІ

Н. І. Попіль, к.б.н., старший науковий співробітник, **М. І. Шумик**, к.б.н.,
заступник директора, завідувач відділу ландшафтного будівництва,

Р. В. Бойко, провідний інженер

Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України
вулиця Тімірязєвська, Київ, 01014

Дослідження, популяризація та репрезентації світової ботаніко-екологічної культури і історико-культурної спадщини різних народів світу є одним із сучасних, перспективних напрямків роботи Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України (НБС, ботанічний сад). Пріоритетним завданням відділу ландшафтного будівництва є застосування загально-відомих а також пошук, обґрунтування та впровадження малопоширених принципів, методів та методик створення композицій у ландшафтному будівництві, які відповідають поставленим завданням нових проектів.

В рамках проекту «Сади Світу», який було започатковано у 2007 році, за співдружньої праці з посольствами різних держав набуло актуальності рішення посилити еколого-просвітницьку функцію та миротворчу місію ботанічного саду, як визнаного осередка культурної дипломатії шляхом створення та демонстрації нових експозиційно-колекційних ділянок з репрезентації ботаніко-екологічної культури і досягнень ландшафтного мистецтва різних народів світу.